

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPFELAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

HIRDETÉSI DIJ

Araszabály szerinti.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Polgármesterünk tervei.

Torda város polgármestere terjedelmes és szakavatott jelentése mai számunkban bevégeződik. Időszerűnek tartjuk a jövőre előirányzott teendőkre nézve elősorolt tervezetéhez e helyen is hozzászólni.

Ammit megállapíthatunk, hogy tevékeny polgármesterünk nem csak akar, hanem tud is tenni városunk érdekében. Lapunknak kötelessége nem csak a szabálytalanságok ellenőrzése, hanem ott, hol valódi érdemet látunk, annak elismerése, méltatása.

Városunk egyik életkérdése a vízvezeték létesítése. Ez a cellulose társulat-telepen működő gőzerővel lesz összekötve.

Életkérdés városunkban a vízvezetési csőhálózat elkészítése, kapcsolatban a közkútak felállításával. Ha elgondoljuk, hogy ivóvizünk az év $\frac{3}{4}$ -ed részében zavaros, s így az egészségre veszélyes hatással van, csak üdvözölhetjük a kezdeményezést. Az összes sürgős teendők közt ez a legsürgősebb. E tekintetben sokat lehetne irni, de városunknak hívatásuk színvonalán álló orvosai sokkal illetékesebben beszélhetnének róla, mi részünkről örömmel tért engedünk rá lapunk hasábjain.

Fontos kérdés továbbá a szegényügy rendezése és egy szegényház létesítése, s azon a terv, hogy a nyári munkaidőre a napszámosok gyermekei részére a

város három kerületében három menház szerveztessék.

A szegényügy rendezése, illetőleg a szegényház kérdése — úgy látszik — bevárja a városi regáleválság-tőke segítségre jövetelét, de az imént említett menházak felállítása — úgy hisszük, — hogy a folyó év nyarán is lehető lesz. Szép gondolat, vajha kivihető volna!

Polgármesterünk előszeretettel foglalkozik a sósfürdő érdekével, s üdvözöljük e téren. A bánya-fürdő feletti kópároltal befásítása már megtörtént.

Évek munkája lesz ugyan, de megérjük nemsokára, hogy az a pusztoldal, mely csak lehangelő hatott az üdülést kereső kedélyére, zöld lombokkal lesz feléltve, hiszen nincs benne semmi lehetetlenség, — dacára némelyek pesszimiztikus nézetnyilvánításának — jól megél ott az élőfa; azt hisszük állításunk igazolására elég annyi, ha felémítjük, hogy öregeink egyhangulag beszélnek, miszerint azon oldal valaha szőlővel volt beültetve . . . A fürdő jókarba helyezése ismét nehéz kérdés, de észszel és pénzzel sokat kilehet vinni.

Közttereink befásítása szintén talpraesett jó gondolat. A megyeház téren már megvan. Az is helyes, hogy az új-tordai vérrel szentelt egyháztér is befásítottatik, s kibővíve lesz az új-tordai kisdudóvoda. Egy általában helyén valónak látjuk, hogy városunk új-tordai kerületét se hanyagoljuk el, sőt a lehe-

tőleg tegyünk érte, mert az Aranyos felőli városrészt az odaépített megyeház és a szomszédos cellulose-gyár, az oda helyezett vásártér, akarátja ellen is felvirágoztatják. Ott van megszépített ligetünk, s ha felépül a fedett táncz helyiség, s tovább is rendeztetik a liget, felépül az állandó fürdő- és uszoda-épület az Aranyoson, olyan tündöklő helye lesz városunknak, mely kiállja a versenyt bármelyik vidéki városával.

Lapunk szűk kerete nem engedi meg, hogy ezuttal terjedelmesebben foglalkozzunk minden egyes ponttal, melyek keresztülvitelét polgármesterünk a városi képviselő és tanács támogatása mellett maga elé tűzte. A határuk ki-sánczolása, kiárkolása, a közvilágítás fejlesztése, a városház emeleti része további kiépítése, a városi adminisztráció és rendőrség fejlesztése, a város gazdasági viszonyai rendezése, új jövedelmi források szerzése, s ezek segélyével s amortisationális kölcsönrel egy új vigadó építése, mely bálterem és színházul is szolgál, végül a közegészségügy tekintetében teendő lépések mind oly szép eszmék, melyeket csak üdvözölhetünk, s nem zárhatjuk be cikkünket található szavakkal, mintha a költő ide-találó szavait idézzük: halad a ki megindult, míg porban fetreng a henye s gyáva erő. Láttad-e folytában folyását a szőke Dunának? kis forrásból ered, s végre hajókat emel!

K. Weress Sándor.

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

A milliósos.

— Kettős história —

(10) Zechokkétől — fordítja b—y.
A fejedelmi névnap.

Alig rakja el a ládát, belép egy utas. Dunkán volt, Morn kebelére sietett. „Sokáig nélkülöztem önt.“ Felel a vendég: „épen azért engedje meg, hogy önhöz szálljak be. Tudom, jó barátja számára van egy pár szobája.“

Kázmért a boldogság csaknem némává tette. „Nekem csak egy szobám van, szól, de ezt szívesen megosztom önnel, vegye barátság-gal.“

„S miért csak ennyi?“ kérdé az angol.

„Mert nem vagyok gazdag.“

„Nem gazdag-e? Hisz én annak tartottam.“

Hiszen ön értem 100 aranyat koczkáztatott.“
„A szív egy barátja előtt mindig gazdag. Vagyonomnak egy negyedét adtam önnek. Ha többet kért volna, azt sem tagadtam volna meg. Ön szükségben volt.“

Dunkán meglepetve és hallgatagon nézett rá. Még egyszer megölelte. Szolgáit elküldé a közelebbi vendéglőbe, hogy ott várjanak parancsára. „Én pedig — így szól — önnél maradok. Elfoglalom szobájának egy szegelyét. Ha előbb tudtam volna, talán nem jöttem volna egyenesen ide.“

Morn igyekezett a lehető kényelmet és előkelőséget biztosítani vendégének. A gazdag vacsoránál a pucos sem hiányozhatott.

Dunkán páratlanul jobb kedvű volt, mint akkor, mikor Kázmérral megismerkedett volt. A pucoscsal — éjfél körül már — örökbarátságot ittak. Dunkán elbeszélte sorsát. Volt hazájában egy szeretője, a ki törhetlen hűséggel volt iránta, noha a leány szülői régi családi gyűlöletből megtagadták kezét. Elvitte oda egyetlen legjobb barátját, egy előkelő angol-családból való ifjat, ki akkor jött haza utazásából, s beajánlta imádottjának. Ez megígérte neki, hogy az ellenségeskedő szülők kiengesztelődésén fog dolgozni. De a hűtelen, ki Dunkán szerelmesét elnyerte, ő maga lett. Noha őt a lány utálta, szülői neki adták kezét. A szerencsétlen lány pedig menyegzője estéjén meghalt; önmérgezésről beszéltek. Dunkán kétkedett. Felkereste hűtlen barátját, ki már Caliis felé utazott. Dunkán kereste a bosszuállást és saját halálát. Az utolsót kevés híján meg is találta. Egy tördőfés a sirhoz vitte közel. A férfi, ki őt szerencsétlenné tette, Amerikába menekült. Dunkán egy negyedév alatt kigyógyult sebeiből, de nem a fájdalomából. Az orvosok levegő változást ajánltak, utazásban szórakozást, s így jött a nagy világba.

Kázmér elbeszélte most már az ő történetét is barátja résztvevő hallgatása mellett.

„Téged csak közönséges egoisták csaltak meg“ mondá Dunkán, csak önző törpe lelkek, de engem egyetlen barátom csalt meg, kit gyermekségem óta szerettem. A te szerelmed még él, az enyém örökre oda van. Rajtad még lehet segíteni, rajtam már nem. Te magányba vonulhatsz. Én is szeretném, ha neked tetszik, veled menni. Rajtad még lehet segíteni, de rajtam nem.“

„Rajtam segíteni!“ mondá Kázmér sóhajtván az égre nézve s kezét a mellére téve: „Szent isten! jó Dunkán barátom, te nem ismered ez ország embereit.“

„Ezek az emberek olyanok, mint az én hazám emberei, kedves Morn! Igérem, hogy ha magad nem lész akadály, segíték rajtad mindenben. Örvendek, hogy egy bolond tréfát játszhatok. A fukar boltos neked alja szeretetreméltó leányát s hozzá még a millióját. Minisztered megtisztelő hivatalokat s rendjeleket adnak neked, s mindent a mit csak kívánsz. És mindezt meglehet nyerni minden hókusz-pókusz nélkül. De egy szép leányt nyerni, nem csak derék és ügyesnek kell lenni, hogy milliót nyerjünk, nem szabad szegénynek lenni, hogy hivatalokat és méltóságokat nyerjünk, nem csak szelleműsnak, tudományosnak és tevékenyeknek kell lennünk.“

„S hogyan beszélhetsz te ilyeneket Dunkán?“

Torda város polgármestere jelentéséből.

(Vége.)

XI. Megyei és városi közmunka.

A megyei és városi közmunka-ügy kivételése és felhasználása tekintetében következő adatokat terjeszttem elő:

A) Városi közmunka tartozást illetőleg:

1890. évre össze volt írva a) 574 drb. ökör, ló, b) 279 drb. tehén, melyek tették: c) 1148 ökör, ló kétfogatu igás napszámot, d) 540 tehén két fogatu igás napszámot, e) 6637 kézi napszámot, ebből megváltandó részint önkéntesen, részint kötelezőleg, f) kétfogatu ökör, ló igás-napszám 887, g) kétfogatu tehén igás-napszám 267, h) kézi napszám 2696.

Természetben leszolgálandó volt:

i) két fogatu ökör, ló igás napszám 261, k) kétfogatu tehén igás-napszám 273, l) kézi napszám 3941, m) megváltandó volt 2221 frt 60 kr.

A kebeles polgárok a reájok eső összeg megváltása fejében 1890. évi május 1-étől október végéig 10 kettős-fogatot bocsátottak a város közönsége rendelkezése alá. A kötelezőleg megváltandónak maradt összeg pedig nagyobbára megváltatott.

B) Megyei közmunka-tartozást illetőleg:

1890-dik évre össze volt írva: a) 596 drb. ökör, ló, b) 168 drb. tehén.

Melyek tették:

c) 1192 kétfogatu ökör, ló, igás-napszámot d) 336 kétfogatu tehén igás-napszámot e) 4275 kézi napszámot: ebből megváltandó volt, részint önkéntesen, részint kötelezőleg, f) kétfogatu ökör, ló igás-napszám 958, g) kétfogatu tehén igás-napszám 216, h) kézi napszám 1868.

Természetben leszolgálandó volt:

i) kétfogatu ökör-ló igás-napszám 234, k) kétfogatu tehén igás-napszám 120, l) kézi napszám 2407.

E helyen megkívánom említeni, miszerint a városi tanácsnak 1889. évi szeptember hó 26-ról 5478. sz. a. a. kelt, s a megye törvényhatósági bizottsága utján felterjesztett kérése folytán, a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr 1890. év július hó 17-éről 37251 sz. alatti rendeletével megengedte, hogy Torda városának 1890. évi útmunka tartozása 674 frt 17 kr. köteles megváltáson kívül, (mely összeg, a megyei útmunka-alap javára, a tek. alispán urhoz volt felterjesztendő), a többi útmunka tartozás, illetve annak megváltási ára, a Torda, m.-n.-csáni utvonal egyrészének megkészítésére használtassék fel. Ezen engedély alapján, a megváltás alá nem jött útmunka-erővel a M.-N.-Csán-felé vezető utvonal kiindulási pontjától kezdődően, különösen a Labarintus hegyoldal sósút felőli részében nagyobb földmunkálatok végeztek, s az uttestre 100 rostált kavicsshalom lett kihordva és elterítve.

A megyei útalapot illető 674 frt 17 kr. kötelező megváltási összegből fel lett hajtva és a tekintetes alispán urhoz fel lett terjesztve 580 frt 30 kr., hátralék 93 frt 87 kr.

Egész egyszerűen. Koczi! Fogadd fel, hogy egy szót sem szólj ellene, s én az egész várossal áprilist jártatok, s tisztességes dolog lesz az egész."

"Jó, de hogyan fogod megtenni?"

"Előbb meg kell ismernem embereimet; ki kell tapogatnom fejük-lágját; el kell foglalom a csatátért, melyen érted harszolni akarok!"

Aztán minden magától megy. Legelőbb is veszed szép bécsi szekereket, s német szolgálókat s méz velők mint magadéval. Holnap még veszek egy pár lovat hozzá. Hajts aztán pontosan mindennap sétára; de nálam nélkül, nehogy azt higgyék, hogy az enyém a fogat. Én semmit sem csinállok. Neked kell a figyelmet magadra vonni. S itt-ott a kedves szomszédoknak egyszerűen hírül viszik, hogy te bizonyosan nyertél Angliában egy szép kis kerék összeget, s aztán hurráh!

Morn összeszedte szemöldökét, mégis mosolyognia kelle az ötleten. Szavát adta Dunkának, hogy rábizza magát. A székváros itéletére ő ugysem adott semmit. Ugy történt, a mint akarta, anélkül, hogy a várost, vagy a fejedelemséget elhagyta volna. A pucos ereje is, mely magasabb hangulatot adott — igen megkönynyitette — mindenbe beleegyezni, a mit Dunkánja előírt.

XII. Vásári forgalom.

Az orsz. és heti vásárokon eladott szarvasmarha 16069. Ló 1013. Sertés 8725. Juh 724. Összesen 27221. A múlt évvel szemben szaporodás 13331 drb.

XIII. Erköletesi testületek, köznevelődési és más egyletek.

Az 1890-dik évben városunkban a következő egyletek állottak fenn és tanúsítottak dícséretes tevékenységet: 1. Casinó-egylet. 2. Polgári társalgó. 3. Tízoltó-egylet. 4. Dalkör. 5. Új-tordai polgári dalegylet. 6. Polgári zene-egylet. 7. Iparosifjak önképző- és betegsegélyző egylete. 8. Koresolya-egylet. 9. Olvasó-nőegylet. 10. Vereskereszt-egylet. 11. Kisegítő-pénztár. 12. Takarékpénztár. 13. Népbank. 14. „Ariana” román-bank. 15. Gazdasági egylet. 16. Tanító-egylet. 17. Három temetkezési egylet. 18. Kereskedő-ifjúság betegsegélyző-egylete. 19. Általános munkás és betegsegélyző-egylet ki-remendeltsége.

Ezekben igyekeztem hű képét adni a lefolyt év történetének, hogy alapot adjak és tért nyissak a szabadbirálatnak, mely bármiként dőljön is el — egy irányban ezélt nem téveszthet — és ez az, hogy minden téren igyekeztünk városunk java és előhaladására munkálkodni.

Mielőtt azonban jelentésemet bezárnám, bátor vagyok egyszerűen és minden indokolás nélkül, mit majdan az előterjesztések alkalmával fogok megtenni, teendőink felől is némi tájékoztatást nyújtani.

XIV. Teendők.

Megkívánom jegyezni, hogy a sorrendnek semmi fontosságot nem kívánok tulajdonítani.

1. A vízvezetési csőhálózat elkészítése kapcsolatban közutak felállításával. 2. A szegény-ügy rendezése és szegényház létesítése. 3. A nyári munkaidőre a napszamosok gyermekei részére, a város három kerületében, három egyszerű menház szervezése. 4. A járdák gránit kövezettel való ellátása. 5. A városnak ajándékozott sósfürdő fejlesztése és jókarba helyezése. 6. A fürdő felőli oldal befásítása. 7. A megyeház előtti tér parkirozása. 8. Az új-tordai egyháztér befásítása. 9. A ligeti fedett táncsterem felépítése. 10. A liget rendezése. 11. A városház emeleti részének egészbeni kiépítése. 12. Az utcák befásításának folytatása. 13. Az új-tordai kisdudóvoda kibővítése. 14. A határutak kisánczolása és kiárkolása. 15. A közvilágítás fejlesztése. 16. A városi adminisztrációnak lehető tökéletesítése. 17. A rendőrség fejlesztése. 18. A város gazdasági viszonyainak rendezése, új jövedelmi források szerzése, s ezek segítségével és amortisationális kölcsönrel egy új vígadó — mely egyúttal színházzal is szolgáljon — kiépítése. 19. Állandó közbágyhid építése. 20. A közegészségügy javítása tekintetéből a városon átvonuló patakok szabályozása. 21. Állandó fürdő és uszoda építése.

Mindezeknek létesítése a képviselő-testületből indulhat ki és magvalósítása is egyedül ő tőle függ.

Evi jelentésem kimért keretében kidolgozott javaslatokkal nem állhatván elő — teendőnk csakis egyszerű felsorolására szorítkozhattam

A fogat.

A következő reggel már korán felöltözött Dunkán, s megölelve jó barátját, mondá: „gondoskodnom kell, hogy délután már kikocsikázhass. Oh barátom! te boldog lehetsz, én soha!” szóla mély megindulással, s szemei újra elsötétültek a könnytől. „De te az én barátom vagy, te derék ember, s ez vigasztal engem. Nálad remélem, hogy ha boldog nem is, de megvigasztalódva, s kissé megnyugodva lehetek.”

Morn csak előbbi tervéről akart beszélni, de Dunkán megmaradt határozata mellett. Ez alatt feltűnt Rom. Károlina az ablakban, kit Morn bemutatott vendégének s említett saját-ságos jeltelegráfjokon társolgtak is.

„Valóban — kiálta fel Dunkán — megpillantva a csoda bájos alakot, ezt nem szabad elhagyni sok pucos kocziért.” E társalgást Felix szakította félbe, a Dunkán inasa, ki új urához jött, Kázmérhoz, felajánlni ügyességét és kikérni a parancsát.

„Kettőt tartson eszében,” szóla Kázmér: „hűséget és nyíltságot.” „Nyíltságotam bofogom bizonyítani, — felelt a szolgáló — hűségemről pedig ön fog meggyőződni tisztelt uram.”

A felelet tetszett. Felix olyan viszonyba lépett Kázmérhoz, mint a milyenben Dunkánál volt.

Zárszó

A fennebbieken volt szerencsém a lefolyt év történetét városunk közéletét, statisztikáját és adminisztrációját, valamint a jövő munkaprogramját lelkiismeretes pontossággal előadni és előterjeszteni.

A mi pedig a jövőbeni teendőinket illeti, ez talán nem tartozik szorosan hivatalos jelentésem keretébe — mely a számszerű csoportok egyszerű elősorolásával is teljes egészet képezett volna — mégis azt hiszem, nem tettem felesleges munkát, ha alkalmat adtam azok megbeszélésére, s az azok feletti eszmecserék felvételére annál is inkább, mert egy új 6 éves cyculus küszöbén állunk, s így nem tartom haszontalannak, hogy a jövő kérdésével is foglalkozzunk, mert az idő nyomtalanul vonul el, azok felett, kik a „má”-t nem tudják kellőleg felhasználni.

Fájdalmasan kell itt megemlítenem, hogy a lefolyt évben a halál is kivette sorainkból a maga részét: Weress Dénes vármegyénk volt érdemes alispánja és Székely György képviseleti tagtársainkat veszítettük el, mind ketten, de különösen előbbi közügyeinknek lelkes bajnokai voltak, legyen áldás emlékeztetükön!

Velits Ödön,
polgármester.

H I R E K.

— Lapunk mai számát Harmath József úr helybeli nyomdája állította ki, s reméljük, hogy az újonnan berendezett nyomda megfelel megyénk művelt közönsége igényeinek és lehetővé teszi, hogy nem kell ismét Kolozsvárra zarándokolni a lap nyomtatása végett, mely minden volt, csak kellemes nem a lap szerkesztésére nézve. Ezuttal nem tehetjük, hogy köszönetet ne mondjunk a kolozsvári „köznevelődés” könyv- és műnyomda derék igazgatója Fejér Vilmos urnak, ki valódi hazafias buzgalommal segítette elő lapunk fejlődését, melynek fennállása ma már teljesen biztosítva van.

— Kérelem. Tisztelettel kérjük mindazon előfizetőinket, kik lapunkat megtartották, s az előfizetési díjat még be nem küldötték, sziveskedjenek azt mielőbb hozzánk juttatni.

A kiadóhivatal.

Lázár Aurél kir. ügyészünk, saját kérelmére, a kolozsvári kir. törvényszékhez helyeztetett át. Gratulálunk a megérdemelt kitüntetéshez.

— A Torda városi iparos tanonciskola évi közvizsgálatait a városi nagyteremben, volt (Casinói helyiség) f. évi június 14-én tartja meg, a segédek és tanoncok munka-kiállítását pedig ugyanazon helyiségben f. évi június 28-án vasárnap d. e. és d. u. lesz. Ugy a közvizsgálatra, valamint a kiállításra a nagyérdemű közönséget hazafias tisztelettel hívja meg a felügyelőbizottság. A közvizsgálat sorrendje. Délelőtt 7—9 óráig a II. osztály, 9—10 óráig a III. osztály, 10—12 óráig az előkészítőosztály minden tantárgyból. Délután 3—6 óráig az I. oszt. minden tantárgyból.

Délfelé Kereb gróf jelenteti be magát.

„Mindenekelőtt gratulálok önnek e két isteni tarkához, édes barátom! — kiálta a gróf. — Mennyei szerencséje van. Legyen szabad már most önnél véres könnyeket sirnom. E két tarka testemből és lelkemből nőtt ki. Ha nem voltam volna ama pillanatban kissé megszorítva pénzügyi ügyekben, ígérhette volna nekem a a fejedelem e két loért egész hadi istállóját.”

„De azt hiszem, ki van fizetve gróf úr, avagy nekem . . .” hebegett Morn, s kipirosodott.

„Rendben van minden, rendben, vágott szavába a gróf! Arról szó sincs. De tulajdonképpen egészen egyébert vagyok most itt. El kell beszélnem önnek a Wölpern báró jószágát a nyomorult Dreilebent. Becsületesemre, a magány nem ér másfél % ot.

Százövevényez forintot kér érte.

„Látta e már ön?”

„Nem én, gróf úr.”

Esküszöm önnek mindenre, a mi szent égen és földön, meg kell látnia.

(Folytatása következik.)

— **Mészkon** Purv Ilia 11 éves gyermek Kriszta Juonás 13 éves játszótársát egy ökölnyi nagyságu kövel úgy fültön ütötte, hogy meghalt. A fiatal bűnös le van tartóztatva.

— **ALabarintuson** történt vizáralás nyomait alkalmunk volt megsejtelni. Hogy oly nagy kárt okozhatott a víz, az is elősegítette, hogy a levezető árkot itt-ott a szomszédok a magok telkéhez foglalgták. Ajánljuk a városi tanács figyelmébe különösen a Vénhegy szőlőből odairányuló vizesatornát, melynek árka az újabb építkezések folytán teljesen be van töltve, s az odaépült gyenge sövényházak éppen úgy utjában állanak a vízrohannak, mint ama kunyhó állott, melyben özv. Fenyő Samuné családját a végzetes csapás érte.

— **A sétatéri fedett táncz helyiség** épül s a jövő hóban át lesz adva rendezésének. Egy hiánya van, hogy a tordai közönség számára nem elegendő terjedelmű, de úgy lesz építve, hogy nagytani lehet további hozzáépítés által. Az egész 2700 frtba kerül, s a korcsolyázó-egylet 500 frttal járult az építési költségekhez. Az épületben lesz egy 228 m² méter területű táncz helyiség, egy konyha, s egy külön szoba, mely nyáron a cukrászat helyisége, télen pedig a korcsolya-egylet melegező szobája lesz.

— **Tüzeset** volt a múlt héten Szurdok községben, hol egy kamara, és Albár községben egy csűr és pajta égett le.

— **Időjárásunk** a hosszas szárazság után tartós esőzéssé vált. Nem mulik el nap, hogy nagyobb zápor ne szakadna. A gazdák aggodnak, mert a kapálás ideje itt van, s ha így megyünk be a Medárdus 40 napi esőidéjébe, nagyobb baj következhetik be.

— **Gyászhir.** Türiből a következő gyászhirot vettük: alólírottak a legmélyebb fájdalomtól lesujtva, fájó szívvel jelentik, hogy Korbuly Mariska, a feledhetetlen jó leány és drága rokon 1891. június hó 4-én délután 1 órakor hosszas szenvedése után gümőkór következtében, 18 éves korában jobblétre szenderült. A drága tetem június hó 6-án fog a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise június hó 8-án fog az Urnak bemutatatni. Korbuly Lukács és neje szül. Gajzágó Róza, mint szülők. Korbuly Kata, mint nővér Özv. Korbuly Marnóné, mint nagynéne, egeresi Korbuly Bogdán, mint nagybátya. Özv. Csipkés Benedekné, mint nnokanővér. Csipkés Benczi, mint unokaöcs.

— **Vasutunk menetrendje.** Szívességet velünk tenni lapunk olvasóinak, midőn közöljük vasutunk csatlakozását a fővonalhoz, mely folyó hó 1-től változott. A 701 sz. személyvonat indul 4 óra 50 perczkor reggel, s csatlakozik a felfelémenő 305. számú személyvonat és 302. számú lefelémenő gyéresi gyorsvonathoz. Visszaérkezik 8 óra 8 perczkor reggel. A 4711. számú vegyesvonat indul 9 óra 30 perczkor, s csatlakozik a lefelémenő 324. számú vegyesvonathoz és vissza jön Tordára délelőtt 10 óra 55 perczkor. A 4713. sz. vegyesvonat indul d. u. 2 óra 30 perczkor, s csatlakozik a Kolozsvár-felé menő 323. számú vegyesvonathoz. Visszaérkezik d. u. 4 órakor. A 403. számú személyvonat indul Tordáról 8 óra 50 perczkor, s csatlakozik a felfelémenő 301. számú gyorsvonathoz és lefelémenő 306. számú személyvonathoz. Visszaérkezik este 10 óra 44 perczkor. A június 1-én megindult Budapestről Predeal-felé és onnan Budapest-felé járó új gyorsvonatok éjjel 3—4 óra közt mennek át Gyéresen, s azokhoz nincs Tordáról csatlakozás.

— **Scandalosus eset** történt Nagy Béla polg. isk. tanárral világos nappal, a mint hazafelé igyekszik, két részeg atyafi dulakodik vala az utcán; ezt félbehagyják, s kísérik a tanárt két sikátoron át, a végén pedig belecsimpajkodnak, nem lehet tudni miért, hogy igazságot adjon nekik, vagy egyszerűen üdvözlik, vagy csak a részegség miatt, vagy teljesen megőrjültek valának, vagy valyamelyes ősi virtus támadott fel bennök? Annyi igaz, hogy a már csüdültté vált szemtanuk előtt, csak nem szégyenkezve alig tudott kibontakozni a kellemetlen helyzetből.

— **Egy rég érzett nyomorúság**on kívántak segíteni országárszünk több lelkes fiai, midőn múlt hó 30-án megalakították az erdélyi magyar jelzálóhiteles bankot Kolozsvárról. Az alaptőke 400, ezer forint, melyre 8 millió záloglevelet lesz jogosult a bank kibocsátani. Alakulás után a gyűlés megválasztotta az igazgatóságot, melynek tagjai: gróf Bethlen Gábor, báró Bánffy Dezső, gróf Wass Béla, Horváth Gyula, Péterffy Zsigmond, Deáky Albert, dr. Kiss Mór, Merza

Lajos, Dalmai Géza, dr. Weiss Miksa. A felügyelő-bizottság tagjai lettek: gróf Korniss Viktor, gróf Bethlen Bálint, Szász Domokos és Politzer Zsigmond. Tordáról Velits Ödön és Nagy Miklós voltak jelen az alakuló közgyűlésen.

— **Miksa Imre** folyó hó 3-án a felvinczi választókerületben mérsékelt ellenzéki programmal országgy. képviselővé választott, Bartók Lajos függetlenségi párti jelölttel szemben. Reméljük, hogy tudomást vesz lapunkról, mert megyénk többi 3 országgy. képviselője csak annyira érdeklődnek közéletünk iránt, — hogy tudomásuk sincs arról, miszerint megyénknek 4 hó óta a társadalmi ügyeket felülről közölnye van.

— **Bicycle-körut.** Dunky Ferencz a K. A. C. és K. Kerékpáros-egylet doréki tagja, városunkon át nagyobb magán körutat tett meg a héten kerekével. Az Aranyosvidék feléges hegyeinek megtekintésére, s lefényképezésére indult fel a folyó partján, utóbbi nem sikerült a zord időjárás miatt, melyvel nagy mértékben megkelle küzdenie, az égi háborúk miatt csaknem életveszélyes uton. Offenbányán és Topánfalván át, Abrudbányára ért, hol sportkedvelő barátai körében pár napot időzve, hegyi utakon át folytatta útját Gyula-Fehérvárfelé. Innen Tóvis, N-Enyed és Felvincz irányába tért meg egy hét emlékeivel gazdag körútjából. Az erdélyi jeles fényképész városunkban is szives vendéglátásban részesült.

— **A tordai kereskedők és kezeskedő-íjjak** betegsegélyző-egylete, felelő részben saját, felelő részben pedig létesítendő önkép ö-köre alapja javára 1891-ik évi június hó 28-án, kedvezőtlen idő esetén 29-én „A Szechenyi-ligetben” zártkörű nyári tánczvigalmat rendez, Harmath József, r. b. pézstárnok, Daniel József, r. b. elnök. Polonyi Sándor, r. b. alelnök. Vajna Ödön, r. b. ellenőr. Holitska Dezső, r. b. jegyző. Amiras Géza, Bernád Antal, Borza Zsigmond, Fekete Lajos, Fodor Domokos, Gomboz László, Geizler Antal, Hari Árpád, Horváth Sándor, Kovrig János, ifj. Kimpel Flórián, Lázár István, Magyarosi Daniel, Nagy Albert, Osztián Lajos, Sipos Béla, Szinner József, Takács György, Welmann Frigyes, Végh János rendező-bizottsági tagok. Belépti díj: személyjegy 80 kr., gyermekjegy 40 kr. — Kezdeté 6 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan fognak elszámoltatni. Jegyek előre válthatók, a meghívó előmutatása mellett Harmath József rendező-bizottsági pénztárnok urnál. Kik tévedésből meghívót nem kapnak, de arra igényt tartanak, kéretnek neveiket a r. b. alelnöknél feljegyeztetni.

— **Kanyaró Ferencz**-ot, városunk szülöttét, s a kolozsvári unitárius gymnasium helyettes tanárát a közoktatási miniszter az állami segély iránt kötött szerződésben gyökerező jogánál fogva ugyanoda rendes tanárrá nevezte ki.

— **A helyi rendőrkapitányság** állítólag hozott tariffa szabályzatot a helyi berkocsiknak helyben és a vasutállomásig való közlekedésének ára felől; de még maguk a vendéglősök sem lettek erről értesítve. Egyik vendéglős legalább azt állítja és azt kell hinnünk nekünk is, mert hogy az alig tízpercznyire lévő vasutállomásig 1 frt legyen a kivitelt bére, rendőrileg megállapítva, azt hinnünk sem lehet, mert annyiért Budapesten is kiviszik az embert az állomásra, már pedig ott csak drágább a szén és zab, mint Tordán, hol a magas vitelbért a szén és zab drágaságával indokolják a vendéglősök.

CSARNOK.

I.

Kalászatok a levéltárból.

Ezelőtt 224 évvel nem volt Tordán hét egyházközség, mint ma. Csupán a református és unitárius vallásuaknak volt eklésiájuk. A mai új-tordai és ó-tordai református templomot bírták a reformátusok, az ó-tordai piaci nagy templom az unitáriusoké volt.

Ez utóbbi körül, mint ma, azon időben is boltok voltak, melyhez, úgy látszik, az ó-tordai reformátusok is igényt tartottak, s a közöttük felmerült surlódások folytán keletkezett az alábbi okmány, melyhez Aradi Ferencz városi levéltárnok szívessége folytán jutottam. A magyar nyelven írt okmány szösz szerint a következőleg hangzik.

Anno 1666. die 24. mens. Aug. Én Nagy István Torda vármegyének hűtös Assesora, és Lakatos Márton vármegye szolgabirája, a Tor-

dai orthodoxus rendtől lévén küldetve, úgy a Tordai Unitar. Religion való Uraimékhoz ily követséggel, hogy mi ó kgmtől megh. kérgyök (Salariumukat is ezért ó kgmtől megh. adván) azon Bótót (boltot) melyből a Borbél legént kj hántak, a melyet hadnagy ur egymint a Tordai városi komunitásnak közönséges magistratussa szállított volt belé micsoda, és ki autoritássával hántak ki? és micsoda jussal akarják birni, és manutentionálni? Azt monda: reá: mi hántuk ki magunk hatalmával és mi is akarjuk birni, mert a mi Eklésiánkhoz való volt elejtől fogva: A mi eleinknek Bátorhory István Lengyel Király conferalta volt, s annak donatiojával birjuk, noha ennek előtte egy néhány esztendőkkel, kik ezen városnak és Ecclesiának birái és fejei voltanak, mint afféle bórban buborekölő részeges birák magok usussára fordították volt, de máttól fogva senkinek nem en edgyük, hanem Ecclesiánkhoz akarjuk birni. Iterato (másodizben) is elküldvén minket az orthodoxus rend, ezt üzente tölünk hogy holnap tudtokra legyen, ó kgmtől meg, reá megyünk, és a mely embert hadnagy uram beszállított volt esmég beszállítjuk és a benne valókat kj hántjuk s város számára visszafoglaljuk. Erre azt monda, ó kgmtől meglehet, mi ó kgmtől ellen fegyvert nem fogunk, hanem legyen törvény az Országba, törvényvel megh. keressük ó kgmtől. Torda dje et anno ut supra. Idem qui supra. Stephanus Nagy m. p. Martinus Lakatos m. p. kívül czimezve: Illustrissimo ac Celsissimo principi Michaeli Apafi Dei gratia Transilvaniae Principi partium Regni Hungariae Domino et Siculor. Comite Dno Dno nobis Clementissimo.

II.

Boszorkány-perek a XVII. századból.

A volt Aranyosvidéki levéltárban 1652-től 1700. első feléig több boszorkány-per van feljegyezve. Ma minden művelt ember tudja mennyire hiába való dolog volt az üldözés, melynek anyagát tulnyomó részben öregasszonyok szolgáltatják, hanem akkor nagyon is komolyan vették mind náluk, mind Európa többi országaiban. Lássunk egy pár adatot.

1697. június 21-én Kercsed Balassi Mihály a szék akirály-birája, Borbély Istvánné Szilágyi Annát székely-kocsárdi lakost vádolta boszorkányság miatt. A per lefolyása nincs feljegyezve csak a határozat, mely így hangzik: mivel mind a vádló úr relatiójából, mind a maga, s mind edes gyermeke szavaiból, vallásból, s mind penigh több vallók vallomásából kitetszik oly cselekedeti, melyet nem tiszta keresztény életet mutató, sőt Isten, emberek törvénye s jó erkölcs ellen bűvös-bajosok, boszorkányokhoz illendő dolgokat és boszorkányságot mutatnak, melyhez képest tetszett a Törvénynek, hogy az bevett proba szerént vizbe vettesék, s ha le nem megy, több társainak kivallásáért megkénözassék, s tüzzel megégettesék, ha penigh le megyen, minthogy nem méltó keresztények között való lakása, az székből kiüzettessék és kemény circumscripção alatt úgy hogy gyanu is ne férhessen hozzája élete megengedtetik.

Ugyane napon vádoltatik Székely Györgyné Nagy Erzsébet székely-kocsárdi lakos, ki bevallotta, hogy mások nállánál nagyobb ördögök, magát is ki nem tagadván belőle, s maga vállolta, hogy ha egy gyermeket kisujjával illett volna is, meg nem halt volna, s haragjában egy embernek lábait összerontotta, memélyért Polyán alatt megfenyegettetvén harmadnapra meggyógyította; és az is világos, hogy egy korsóra próbára lakat vettettvén erőért oda akart menni, holott azon erőre semmi szüksége nem volt, tetszett a törvénynek hogy az boszorkányok próbájok szerint vettessék az vízben, és ha le nem megyen megvallattatván társai kimondásáért, megégettesék, ha penigh lemegyen, bevehető ötdmágával valló személyekkel mentse magát, és maradjon meg élete jó circumscripção alatt.

Ugy látszik, hogy azon időben a jó székely-kocsárdiakra rájárt a rúd, mert ugyaznap Jakab Erzsébet Magyar Jánosné székely-kocsárdi lakos a Bethlen Miklós uram jobbágya vádoltott boszorkánysággal; ki ellen egy néhány valók s a maga vallomásából is lévén bebizonnyitva boszorkányságra czélzó dolgok, mivel ellene elég bizonyosság nincs, ha a két megszentelt kiadja, gonosz cselekedetiért próbáltassék meg vízben, ki is ha le nem megyen égettesék meg, ha penigh ki nem adgyák ezen cselekedetiért, kézi kalodába tétetvén, ha az Ecclesia maga között szenvedni nem akarja, a faluból menjen ki, ha pedig ott akarja túrni, jó circumscripção alatt hogy senkit sem fenyeget és nem injurial. Alioquem halál legyen fején.

Közli: K. Weress Sándor.

Sz. 2429.
1891. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Amberboj Miklós végrehajthatónak Löbl Mihályné David Háni végrehajtást szenvedő elleni 460 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a maros-ludasi kir. járásbíró) területén lévő Maros-Bogát község határára fekvő, a maros-bogati 302. számú tjejegyzőkönyvben A | - 1 rend 1646 $\frac{1}{2}$. hr. sz. alatt foglalt ingatlanra az árverést összesen 600 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan 1891. évi július hó 30-ik napján d. e. 9 órakor M-Bogát községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan vételárának 10 $\frac{1}{10}$ -át vagyis 60 frtot o. ért. készpénzben, vagyis az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi április hó 24-én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

Sz. 1893.
1891. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mészáros Farkas végrehajthatónak Verner Jakab György végrehajtást szenvedő ellen — frt — kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (az aljárú kir. járásbíró) területén lévő Toroczko városában fekvő a toroczko 530. sz. tkjvben ártirt. A | - 659 $\frac{1}{2}$, 659 $\frac{1}{2}$ és 660 $\frac{1}{2}$ hrsz. a. foglalt s

jelenleg ifj. Kerekes Ferenc s neje Verner Ilona tulajdonát képező ingatlanokra és a toroczko 340. sz. tkjvben A | - 660 $\frac{1}{2}$ hrsz. a. foglalt s még Verner Jakab György $\frac{1}{2}$ tulajdonát képező ingatlanra, az árverést összesen 331 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi július hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Toroczko községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 $\frac{1}{10}$ -át, vagyis 33 frt 10 krt o. é. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi minisiteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi mártius hó 21-én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

Szám 271—1891.
bírói végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

A kir. járásbírósnak 1293—1891. sz. kiküldése alapján közhírré tétetik, hogy m.-vásárhelyi Schwartz testvérezég és társainak aldetrechemi Seligh Leopold alperes elleni 1000 frt tőke s járulékaik iránt ^{biztosítási} ^{kikiáltási} végrehajtása tárgyában alperes az 1889. évi december 5. bíróság lefoglalt és 1947 frt-a becsült 1-től 61 tétel alatti borok, pálinkák, hordók, gabonák, ökrök és lószekerek, összes gazdasági felszerelvények, ökrök, lovak, cséplő-gépek, szénák, összes ruha és ágyneműek, mindennemű házi butorok és eszközökből álló ingóságaira az árverés 1891. június hó 25-én d. e. 10 órától folytatolag Alsó-Dethrehemben alp. la-

kásán és tanyáján kitűzetik, miről felek lehető tulajdoni vagy elsőbbségi igénylők, valamint a kir. pénzügyigazgatóság és venni szándékozók ezennel a törvényszék intőzkedése megtehetése s tudomásvétel végett értesítetnek.

A kir. járásbírósnak r. végrehajtójától.
Tordán, 1891. május hó 28-án.

Lukács Sándor,
bírói végrehajtó.

Sohasem ismétlődik

e ritka

ALKALMI VÉTEL.

Majdnem ingyen.

CSAK! 2 frt 65 kr. CSAK!

Kitűnő zsebóra

elegáns lánczczal.

Valamennyi fióktüzletem felosztása miatt kénytelen vagyok óriási raktáromon tudadni. Hogy ezt lehetővé tegyem, a mai naptól kezdve eladok

Egy igen finom, jól járó órát
urak, nők és gyermekek számára

2 frt 65 kr. rendkívüli olcsó ár mellett és díjtalanul mellékelek az óra mellé egy divatos lánczot. Megrendelések sorrend szerint gyorsan eszközöltetnek.

Szétküldés utánvétellel.

Első és legnagyobb óra-raktár Pollák Károly cég,

Bécs $\frac{1}{2}$ Novaragasse Nr. 43.

Pompás alkalmi ajándék. (5—10)

HARMATH JÓZSEF

könyv-, papirkereskedő- és könyvnyomdatulajdonos

TORDÁN.

Van szerencsém a t. cz. helybeli és vidéki vevőim szives figyelmébe ajánlani úsan berendezett s mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Könyv- és Papirkereskedésemet,

a hol is mindennemű papir-, írószér-, iskolai kellék-, tankönyvek és regények stb., a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

A midőn úsan berendezett könyv- és papirkereskedésemet ajánlanám, megkívánom jegyezni, hogy felette nagy raktárt tartok körjegyzők, községi bírók, a közigazgatás, valamint a t. lelkes urak részére szükséges

nyomatványokból,

melyek kiállítás, csin és olcsóság tekintetében felülmúlnak minden nyomatvány raktárt.

Olcsók és szép kiállításnak, miután szakértő nyomdai művezető áll rendelkezésemre, saját könyvnyomdamban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Könyv- és papirkereskedésemmel kapcsolatban egy úsan berendezett

DISZMŰÁRU-ÜZLETET

állítottam fel, melyet sok gonddal s nagy költséggel rendeztem be. Itt mindennemű és olcsóság tekintetében páratlan tárgyak állanak t. vevőim rendelkezésére.

Diszes albumok, szép kivitelű emléktárgyak, gyermekjátékok, óralánczok, zseb-, bankjegy és szivartárczák, TAX-zsebkések, szemüvegek, és számtalan sok szebbnél-szebb pipere-tárgyak.

Árai határozottak, olcsók! — Dús választék!

Üzletem harmadik osztályát képezi az általam POLLÁK T. cégtől átvett s újonnan berendezett, a kor kívánalmainak teljesen megfelelően, a legmodernebb öntésű betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDA

a hol mindennemű tudományos mű, verses könyvek, iskolai értesítők, évi jelentések, zárszámadások, vámbárczák, meghívók, nász-, gyászjelentések, falragaszok, szóval: egy könyvnyomda keretébe tartozó bármilyen munka, csinos kivitelben, olcsó árak mellett.

Bátor vagyok felemlíteni, hogy könyvnyomdamban szakértő művezetőt alkalmaztam s nyomda-személyzetemet is aránylag megváltoztattam, s ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a felvállalt munkák pontosan és csinnal, olcsóság tekintetében pedig versenyeznek minden ilyen vállalattal.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. Csomagolás díjmentesen!

Végül van szerencsém becses figyelmükbe ajánlani az „Aranyosvidék” című hetilapot.

E hetilap 4 hónapi fennállásával bebizonyította, hogy a megye és város érdekeit odaadól szolgálja, s az előfizetők tömeges pártfogása lehetővé tette, hogy jövő hó 1-étől kezdve egy 8 oldalos

„KÉPES-LAPOT”

mellékelünk az „ARANYOSVIDÉK”-hez, dacára annak, hogy az eddigi $\frac{1}{4}$ -ed évi előfizetési díj nem változik. Érdekessége emelkedik. Előfizethetni lehet K. WERESS SÁNDOR szerkesztőnél és HARMATH JÓZSEF könyvnyomdájában.

A t. hirdető-közönség szives figyelmébe ajánlom a lap 4-ik oldalát. Az elvállalt hirdetések közlése olcsó árban számíttatik.

— Megjelenik minden vasárnap. —